

Lühiülevaade 2022. aasta Hiiumaa valla eelarve täitmisest

Peamised eesmärgid 2022. aastal: arengukava määrab kohaliku omavalitsuse prioriteetsed tegevussuunad ja eelarvestrateegia finantsprojektsiooni. Valla eelarve koostamise aluseks on 16.09.2021 vastuvõetud arengukava ja eelarvestrateegia. Samuti on arvestatud ühinenud omavalitsuste varasemaid prioriteete ning ühinemislepingus kokkulepitut.

Peamised eesmärgid 2022. aastal:

- kavandatud investeeringute ellu viimine
- vallavalitsuse struktuuris palgapoliitika ühtlustamine

Põhitegevuse tulud¹

2022. aasta eelarves oli planeeritud tulude laekumiseks 19,1 miljonit eurot, tegelikult laekus tulusid 19,3 miljonit eurot, mis on planeeritust 0,7 % enam.

- Eelarve tuludest 61,0% ehk 11,7 miljonit moodustasid maksutulud (võrreldes eelarves kavandatuga kasv +1,5%)². Tulumaksu parem laekumine tulenes keskmise palga arvatust suuremast tõusust ja sõja mõjude väiksemast mõjust majandusele.
- Kaupade ja teenuste müügist laekus eelarvesse 11,0% ehk 2,1 miljonit eurot (-0,3%). Kavandatust vähem laekus kantseleiteenuseid ja riigilõivu tasusid, noortekeskuste,

¹ maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused, muud tegevustulud

² sellist tähistust, võrdlemaks 2022. aasta eelarve täitmist kinnitatud eelarvega, kasutatakse dokumendis läbivalt

kultuuriasutuste, raamatukogude, haridusasutuste ja huvikoolide omatulu ja sotsiaalteenuste tulu.

- Saadud toetused moodustasid eelarve tuludest 26%, ulatudes 5,1 miljoni euroni ja jäid kavandatud piiridesse.
- Muud tulud (keskkonnatasud jms) moodustasid eelarve tuludest 1,5% ehk 0,3 miljonit eurot.

Põhitegevuse kulud³

- **2022. aasta eelarves oli planeeritud põhitegevuse kuludeks 17,1 miljonit eurot. Tegelikult tehti kulutusi 16,4 miljoni euro ulatuses, mis on planeeritust 4,3% vähem.**

Põhitegevuse kulud jaotuvad kaheks: antavateks toetusteks ja muudeks tegevuskuludeks. Tegevuskulud omakorda jagunevad tööjõu- ja majandamiskuludeks.

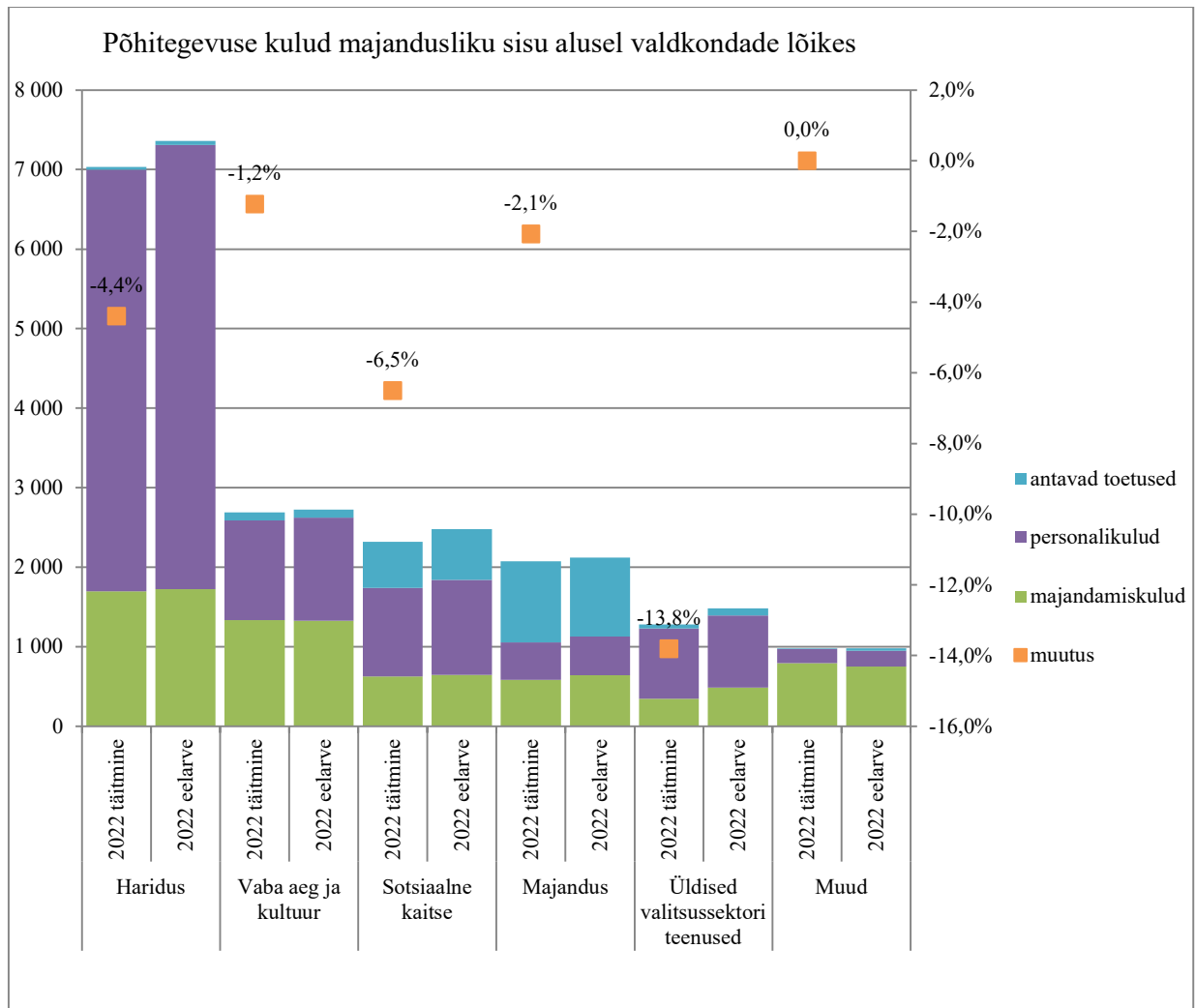
- Põhitegevuse kuludest kulus 11,1% antavateks tegevustoetusteks ehk 1,8 miljonit eurot (võrreldes eelarves kavandatuga kulutati vähem 4,2%). Eelarves kavandatust kulus vähem vahendeid tegevustoetusteks ja sotsiaaltoetusteks.
- Tööjõukulud moodustasid põhitegevuse kuludest 56,1% ehk 9,2 miljonit eurot (-4,9%).
- Majandamiskulud moodustasid kuludest 32,7% ehk 5,4 miljonit eurot (-2,4%). Eelarves kavandatust kulutati vähem vahendeid seoses valla asutuste säästlikuma majandamisega. Valla asutused, kes ei suutnud koguda tulusid eelarves planeeritud mahus, jätsid vastavas summas täitmata ka põhitegevuse kulud.

Põhitegevuse kulud jaotuvad üheksa erineva tegevusvaldkonna vahel.

- **Haridus** moodustas põhitegevuse kuludest 42,9% ehk 7,0 mln eurot, millest kulus personalikuludeks 5,3 mln eurot ja majanduskuludeks 1,7 mln eurot;
- **Vaba aeg, kultuur ja religioon** moodustas 16,4% põhitegevuse kuludest ehk 2,7 mln eurot, millest kulus personalikuludeks 1,3 mln eurot, majanduskuludeks 1,3 mln eurot ja toetusteks 0,1 mln eurot;
- **Majandus** moodustas 12,6% ehk 2,1 mln eurot, millest ca 38,5% ehk 0,8 miljonit eurot moodustab ühistranspordi korraldus;
- **Sotsiaalne kaitse ja tervishoid** moodustas 14,1% ehk 2,3 mln eurot, millest suur osa on personalikuludel 1,1 mln eurot ja 0,6 mln eurot kulus erinevate sotsiaaltoetust maksmiseks;
- **Üldised valitsussektori teenused** moodustasid 7,8% põhitegevuse kuludest ehk 1,3 mln eurot;
- **Elamu- ja kommunaalmajandus** moodustas 3,0% ehk 0,5 mln eurot;
- **Muud** (keskkonnakaitse, avalik kord ja julgeolek) valdkonnad moodustasid kokku 3,2% ehk 0,5 mln eurot.

³ antavad toetused, muud tegevuskulud

Joonis 1. Põhitegevuse kulud majandusliku sisu alusel tegevusvaldkondade lõikes (2022. a täitmine võrreldes kinnitatud eelarvega; tuhat eurot)

Investeeringustegevus

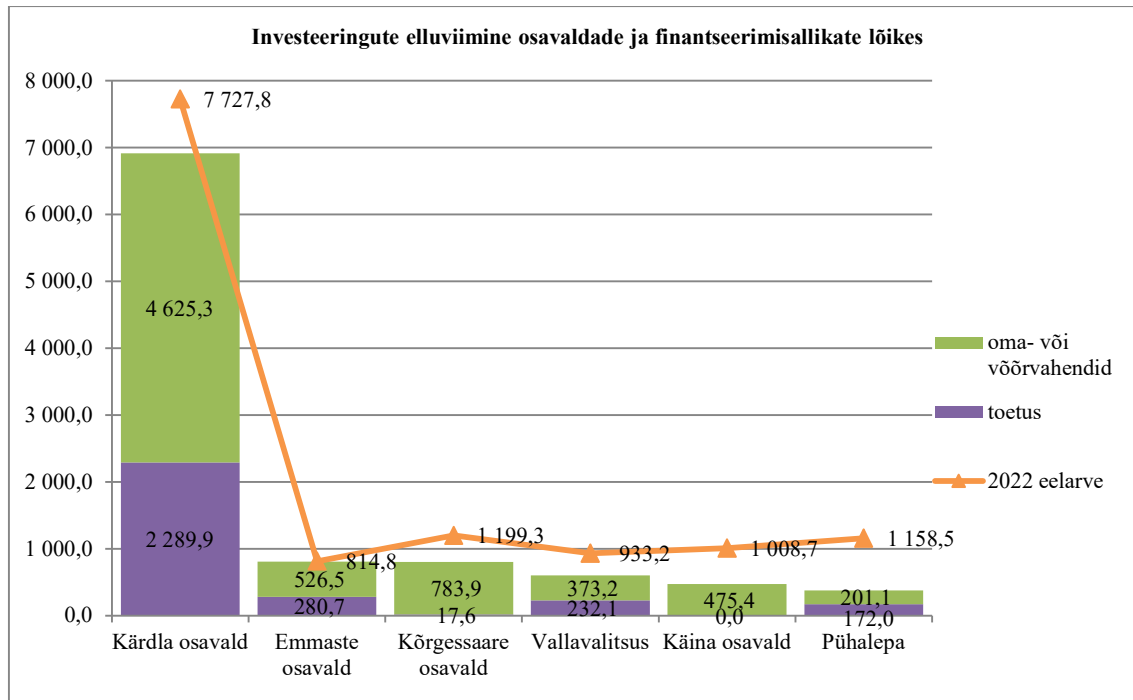
2022. aasta eelarves oli planeeritud investeeringuteks ja toetusteks põhivara soetamiseks 12,8 miljonit eurot. Tegelikult teostati investeeringuid 10,0 mln euro ulatuses.

Investeeringuid finantseeriti jooksva aasta eelarve tuludest 1,0 mln euro ulatuses, likviidsete vahendite arvelt 1,0 mln eurot, laenu võeti 3,8 miljonit eurot, nõuete ja kohustuse muutusest 0,9 mln eurot, põhivara müügi arvelt 0,3 mln eurot ja toetust saadi 3,0 mln eurot.

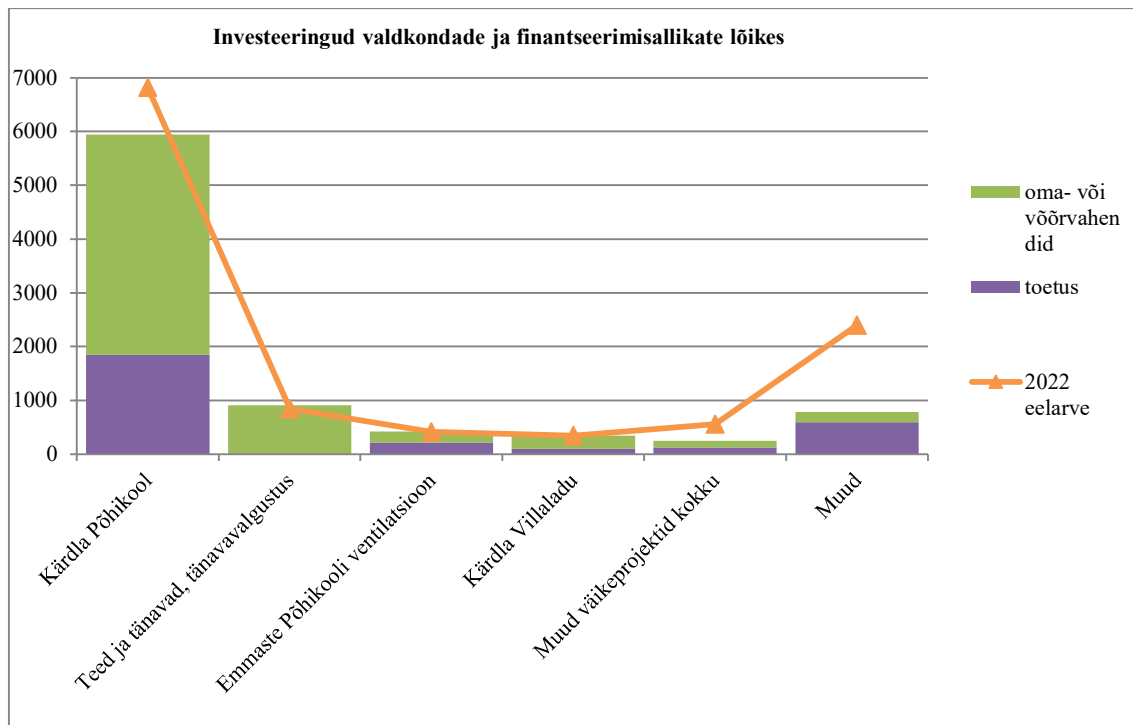
Planeeritust väiksem investeeringute maht on tingitud mitmetest asjaoludest, sõltuvalt objekti iseärasustest. Hiiumaa suurim investeering Kärkla põhikooli ehitustegevus lõppes detsembris 2022, kuid sisustuse paigaldus jätkub 2023. aastal. Plaanide kohaselt pidi kool valmima 2022.aasta lõpuks, kuid sõjaolukorra tõttu pikenesid tärned ehitusmaterjalidele ja mööblile. Alustati Käina kultuurikeskuse ja Palade spordikeskuse renoveerimise eeltöödega, valmis Tohvri hooldekodu uus hoone ja jätkati teiste objektide elluviimisega. Investeeringuobjektide nimekirjas oli veel valla teede remont, väikesadamate arendamine, tänavavalgustuse

kaasajastamine, erinevate spordirajatiste ja kergliiklustee arendamine ja erinevad väiksemad projektid.

Joonis 2. Investeeringud osavaldade ja finantseerimisallikate kaupa (tuhat eurot)

Joonis 3. Investeeringud objektide ja finantseerimisallikate kaupa (tuhat eurot)

Finantsseis

- **omafinantseerimisvõime** ehk põhitegevuse tulude ja põhitegevuse kulude vahe oli 2,9 miljonit eurot, millest tasuti nii olemasolevaid laenumakseid (*jooksva aasta laenumaksete põhiosa 1,7 miljon eurot ehk 59% põhitegevuse tulemist*), intressikulusid ja rahastati investeeringuid. Eesmärk on seda taset hoida ka järgnevatel aastatel, et säilitada investeerimisvõimekus.
- **netovõlakoormus** (kohustused miinus likviidsed varad) oli 2022. aasta lõpuks 68,93% põhitegevuse tuludest ehk 13,3 mln eurot. Seaduse kohaselt on valla ülempiiriks 100%, mis tähendab, et võimalused investeeringute teostamiseks täiendavalt laenu võtta on olemas.
- **likviidsete varade maht** oli 2022. aasta lõpu seisuga 0,3 mln.